
STEUN MINIMUMLOON

ONDERZOEKSRAPPORT

Juni 2019

21128

TOÏTA

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

PAGINA 3

2. CONCLUSIES

PAGINA 6

3. RESULTATEN

PAGINA 8

4. STEEKPROEF & VERANTWOORDING

PAGINA 17

GESCHREVEN DOOR

TOTTA

GESCHREVEN VOOR

ANNE LEENEN

A black and white photograph of a road with several arrows pointing in different directions. A large, solid pink circle is overlaid on the right side of the image, partially covering the road and the text. The word "INLEIDING" is written in white, bold, uppercase letters across the center of the image, overlapping the pink circle and the road.

INLEIDING

ACHTERGROND & DOELSTELLING

De FNV voert als grootste vakbond van Nederland verschillende campagnes. Eén van de campagnes die onlangs gestart is, gaat over de wens van de FNV om het minimumloon te verhogen van de huidige € 9,30 naar € 14 per uur.

De FNV wil graag weten hoeveel draagvlak er onder Nederlanders (in het algemeen en onder specifieke groepen) is voor dit plan.

Uit eerder onderzoek weten we dat de kennis over het minimumloon over het algemeen vrij beperkt is. Daarom wil de FNV ook graag weten wat de invloed is van verschillende soorten gepresenteerde informatie op de houding van Nederlanders ten aanzien van de wens van de FNV.

De doelstelling van dit onderzoek is daarmee tweeledig:

- **Inzicht verkrijgen in het draagvlak onder de Nederlandse bevolking voor de wens van de FNV om het minimumloon te verhogen naar 14 euro per uur.**
- **Inzicht krijgen in het effect van gepresenteerde informatie op het draagvlak voor de wens van de FNV.**

VERGELIJKINGEN IN RAPPORT

In het rapport maken we overal een vergelijking tussen mensen die wel een introductietekst* hebben gehad en mensen die dit niet hebben gehad. Deze introductietekst werd willekeurig toegewezen.

Daarnaast rapporteren we daar waar relevant significante verschillen op de volgende kenmerken:

- Opleidingsniveau (laag, midden, hoog)
- Geslacht
- Leeftijd
- Politieke voorkeur
  - We kijken met name naar de middenpartijen CDA en D66

Tenslotte kijken we nog naar eventuele verschillen op basis van de verstedelijkingsklasse van het CBS. Er waren echter geen significante verschillen, waardoor we deze niet verder zullen benoemen.

GEGEVEN INFORMATIE IN INTRODUCTIETEKST

Voordat respondenten de vraag kregen over de eis van de FNV kreeg een willekeurige groep een stuk informatie over de ontwikkeling van lonen in Nederland. De informatie was als volgt:

In totaal zijn we in Nederland twee keer zo rijk geworden sinds het einde van de jaren tachtig.

Gemiddeld hebben we sindsdien 30% meer te besteden.

Maar als alleen gekeken wordt naar de groep die het minimumloon verdient, dan hebben zij juist 20% moeten inleveren.

A black and white photograph of a golf course. In the foreground, there is a large, textured area, possibly a fairway or rough. In the middle ground, a golf green is visible with a flag on a tall pole. The background shows a clear sky and distant trees. A large, bright pink circle is superimposed over the right side of the image, partially overlapping the green and the sky. The word "CONCLUSIES" is written in large, white, bold, sans-serif capital letters across the center of the image, overlapping the pink circle and the green.

CONCLUSIES

CONCLUSIES

Grote meerderheid in Nederland voor de verhoging van het minimum uurloon.

Ruim zeven op de tien Nederlanders steunen de eis van de FNV om het minimumloon te verhogen van ongeveer 10 euro per uur naar 14 euro per uur. Op basis van leeftijd valt het op dat hoe ouder men is, hoe vaker men vindt dat het minimumloon verhoogd moet worden. Dit kan echter ook verklaard worden doordat ouderen het minimum uurloon vaker te hoog schatten.

Opleidingsniveau speelt een kleinere rol dan leeftijd, al zijn er wel verschillen: hoger opgeleiden vinden minder vaak dat het minimumloon omhoog moet. Verder vinden vrouwen vaker dan mannen dat het minimumloon verhoogd moet worden.

Er is een hoge bereidheid om de actie van de FNV te steunen. De helft van de Nederlanders geeft aan een petitie te willen tekenen of te zullen stemmen op een partij die het minimumloon wil verhogen. De meer zichtbare vormen van actie voeren is één op de vijf voorstanders toe bereid. Dat geldt óók voor leden van de FNV

Belangrijk om op te merken: in het onderzoek zijn de mogelijke economische neveneffecten van de aanpassing van het minimumloon buiten beschouwing gelaten.

Er is geen effect van de introductietekst op de resultaten van het onderzoek.

Om het effect van het aanbieden van specifieke achtergrondinformatie te achterhalen, kreeg een willekeurig samengestelde groep een introductietekst voorgelegd voordat gevraagd werd of men vindt of het minimumloon verhoogd moet worden. Deze introductietekst heeft echter niet geleid tot meer steun.

Alleen op de stelling 'Het minimumloon in Nederland is hoog genoeg' is er verschil. Dit verschil is er zowel op totaalniveau, als op leeftijd: vier op de vijf 60+'ers die wel de introductietekst hebben gehad vinden het minimumloon niet hoog genoeg, terwijl dit aandeel maar twee derde is als men geen introductietekst heeft gehad.

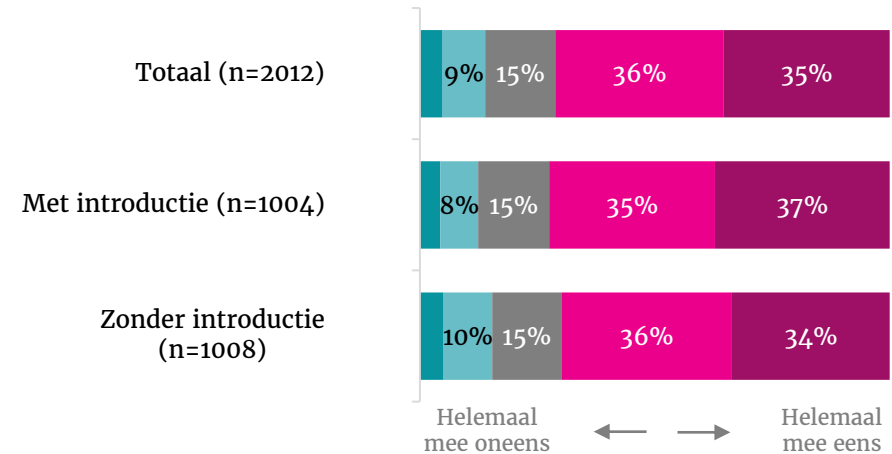
RESULTATEN

INTRODUCTIETEKST FNV ZORGT NIET VOOR EXTRA STEUN

Kijkende op totaalniveau, dus nog zonder onderscheid te maken tussen introductietekst of niet, zien we dat 71% van de Nederlanders vindt dat het minimumloon verhoogd moet worden van ongeveer 10 euro per uur naar 14 euro per uur*. 35% geeft aan het helemaal eens te zijn met de eis, terwijl 14% van mening is dat het minimumloon niet verhoogd moet worden naar 14 euro per uur. De introductietekst zorgt niet voor meer steun voor de eis.

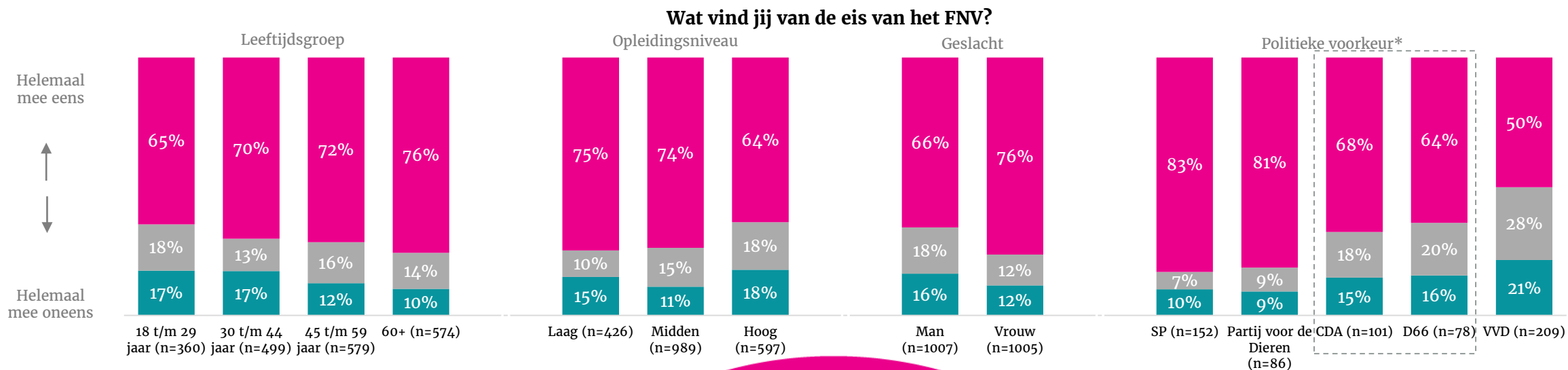
Wat vind jij van de eis van de FNV?

MEERDERHEID NEDERLANDERS STEUNT VERHOOGING MINIMUMLOON

Op basis van leeftijd valt het op dat hoe ouder men is, hoe vaker men vindt dat het minimumloon verhoogd moet worden. Er zijn geen significante verschillen op basis van de introductietekst binnen leeftijdsgroepen.

Hoger opgeleide mensen vinden minder vaak dat het minimumloon verhoogd moet worden. Op basis van geslacht zien we op totaalniveau dat vrouwen vaker positief staan tegenover de verhoging van het minimumloon. Er zijn geen verschillen op basis van de introductietekst binnen deze groepen.

* CDA, D66, de hoogste 2 en laagste weergegeven.

ONDERVRAAGDEN NOEMEN KOSTEN LEVENSONDERHOUD ALS BELANGRIJKSTE ARGUMENT; TEGENSTANDERS WAARSCHUWEN VOOR DE ECONOMISCHE CONSEQUENTIES

* Een selectie uit alle antwoorden. In het Excel-bestand zijn alle antwoorden in te zien.

LAGE BEKENDHEID HOOGTE MINIMUMLOON

Voordat de eis van de verhoging van het minimumloon werd voorgelegd, kregen respondenten de vraag om te schatten hoe hoog het bruto minimum uurloon is voor een volwassene. Hieruit blijkt dat respondenten het huidig minimumloon flink overschatten.

Volgens de Nederlander is het minimumloon net iets minder dan € 13,-. Dit is ruim boven de daadwerkelijke huidige situatie (€ 9,30)*, maar juist dichterbij de eis van de FNV (€ 14). Op basis van geslacht en opleidingsniveau is er nauwelijks verschil in de schatting.

Kijkende naar het verschil in schattingen van het minimumloon op basis van leeftijd, valt het op dat hoe ouder men is, hoe hoger de schattingen zijn. Dit zou ook kunnen verklaren waarom 60+'ers het vaker eens zijn met de eis van de FNV.

Minimum uurloon	Gemiddeld	N**
Totaal	€ 12,87	1435
Geslacht		
Man	€ 12,85	703
Vrouw	€ 12,89	732
Leeftijd		
18 tot en met 29 jaar	€ 11,96	274
30 tot en met 44 jaar	€ 12,05	372
45 tot en met 59 jaar	€ 12,80	404
Ouder dan 60 jaar	€ 14,38	385
Opleidingsniveau		
Laag (basisonderwijs, LBO, VBO, MAVO, VMBO)	€ 13,05	297
Gemiddeld (MBO, HAVO, VWO)	€ 12,83	712
Hoog (HBO, WO of postdoctoraal)	€ 12,80	426

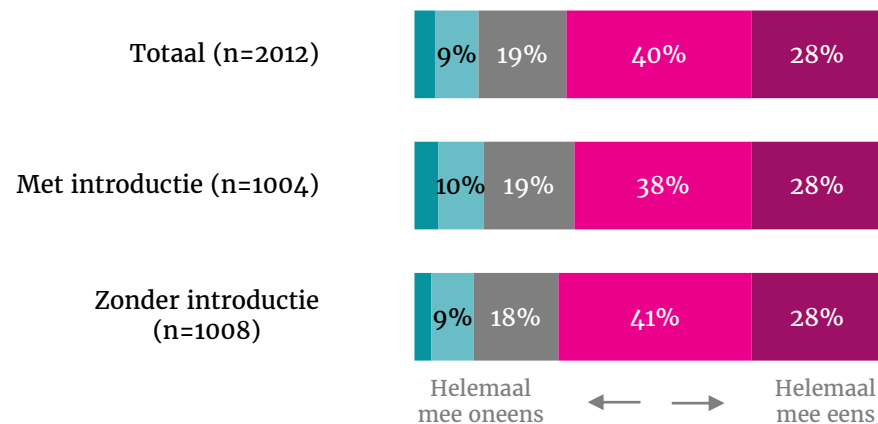
'(Helemaal) oneens' met eis: € 12,10
N: 192
'(Helemaal) eens' met eis: € 13,01
N: 1048

INTRODUCTIETEKST BEÏNVLOEDT OOK ANDERE STELLINGEN NIET

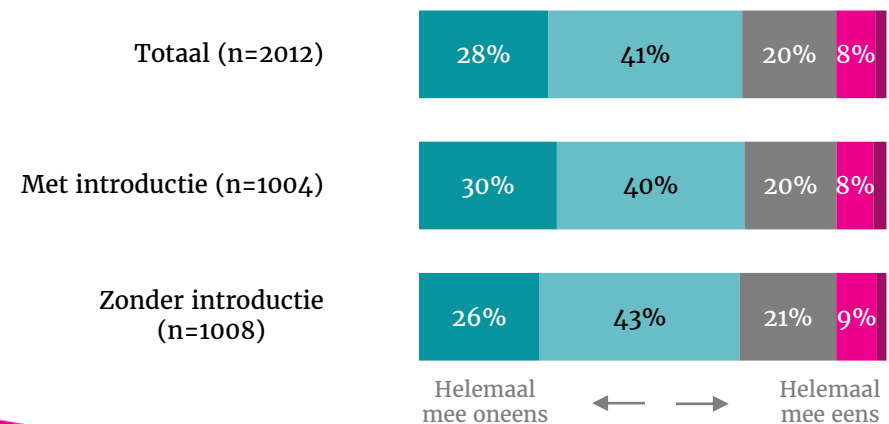
Twee derde van de ondervraagden (67%) vindt dat de overheid maatregelen moet nemen om de inkomensverschillen in Nederland te verkleinen. Dit percentage is vergelijkbaar met het percentage Nederlanders dat vindt dat het minimumloon verhoogd moet worden naar 14 euro per uur.

Zeven op de tien ondervraagden vindt dat het minimumloon niet hoog genoeg is. Dit is ook vergelijkbaar met de eerdere vraag over de eis van de FNV. De respondenten zijn ook consequent in hun keuzes: 80% van de Nederlanders die het minimumloon helemaal niet hoog genoeg vinden, is het ook helemaal eens met de eis van het FNV om het minimumloon te verhogen.

De overheid moet maatregelen nemen om de inkomensverschillen in Nederland te verkleinen.

Het minimumloon in Nederland is hoog genoeg.

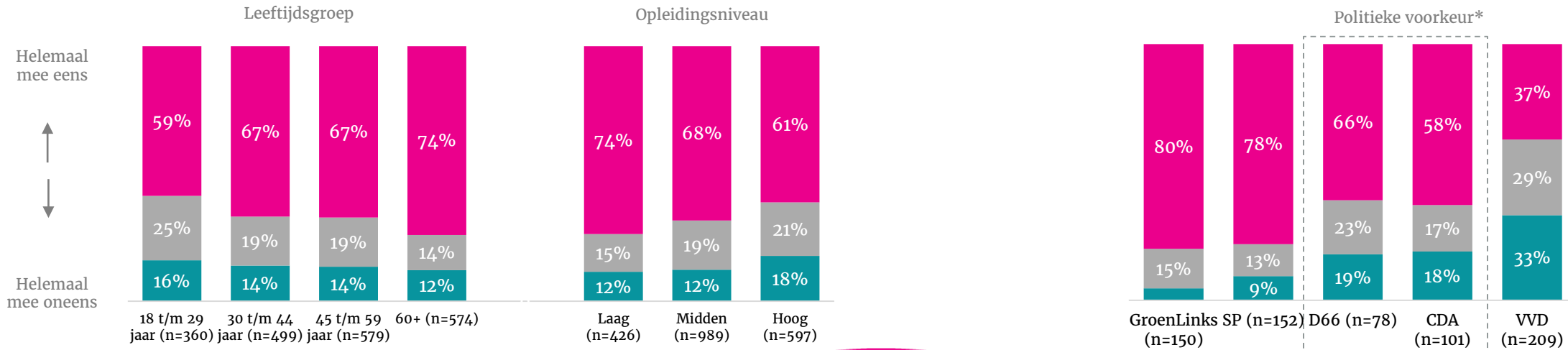
MEERDERHEID ZIET ROL OVERHEID IN VERKLEINING INKOMENSVERSCHILLEN

Net als bij de resultaten van de eis van het FNV, zien we dat hoe ouder men is, hoe vaker men vindt dat de overheid maatregelen moet nemen. Op basis van de introductietekst zijn er geen verschillen noemenswaardig.

Er is een licht verschil tussen opleidingsniveau; hoger opgeleiden vinden vaker dat de overheid geen maatregelen moet nemen (18% vs. 12%). Aan de andere kant vinden lager opgeleiden het in driekwart van de gevallen dat de overheid wél maatregelen moet nemen.

CDA'ers die de introductietekst niet hebben gehad vinden vaker dat de overheid maatregelen moet nemen om de inkomensverschillen te verkleinen (74% vs. 45%).

De overheid moet maatregelen nemen om de inkomensverschillen in Nederland te verkleinen.

* CDA, D66, de hoogste 2 en laagste weergegeven.

LAGERE INKOMENS VINDEN MINIMUMLOON TE LAAG

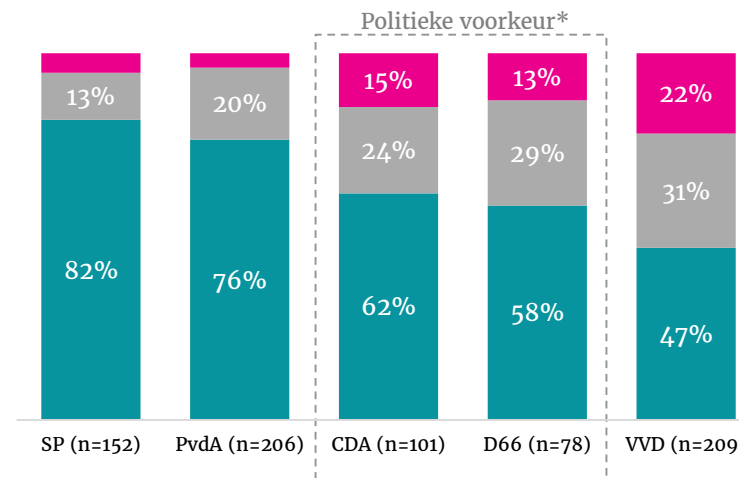
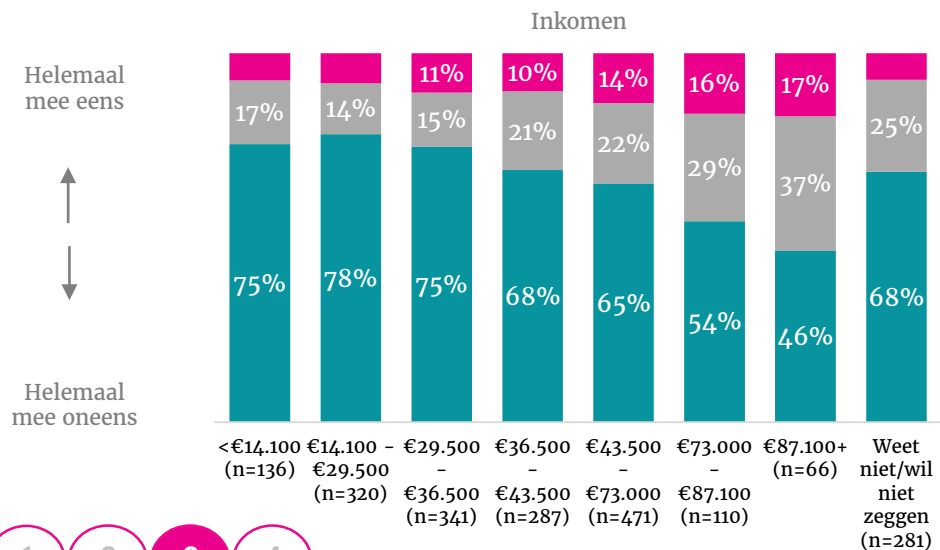
Hoger opgeleiden vinden het minimumloon minder vaak niet hoog genoeg dan laag en middelbaar opgeleide Nederlanders (62% vs. respectievelijk 74% & 71%). Driekwart van de vrouwen vindt het minimumloon niet hoog genoeg, bij mannen is dit aandeel lager: 64%. Hogere inkomens vinden vaker dat het minimumloon hoog genoeg is.

Op basis van politieke voorkeur is het niet verrassend dat linkse partijen vaker vinden dat het minimumloon niet hoog genoeg is. Het CDA en D66 zijn vergelijkbaar; drie op de vijf vinden het minimumloon niet hoog

genoeg.

Tot slot is er een verschil op leeftijd; hoe ouder men is, hoe minder vaak men vindt dat het minimumloon hoog genoeg is. Het tonen van de introductietekst heeft 60+'ers beïnvloed: vier op de vijf mét introductietekst vindt het minimumloon te laag, waar dit aandeel een stuk lager (twee derde) is zonder introductietekst.

Het minimumloon in Nederland is hoog genoeg.

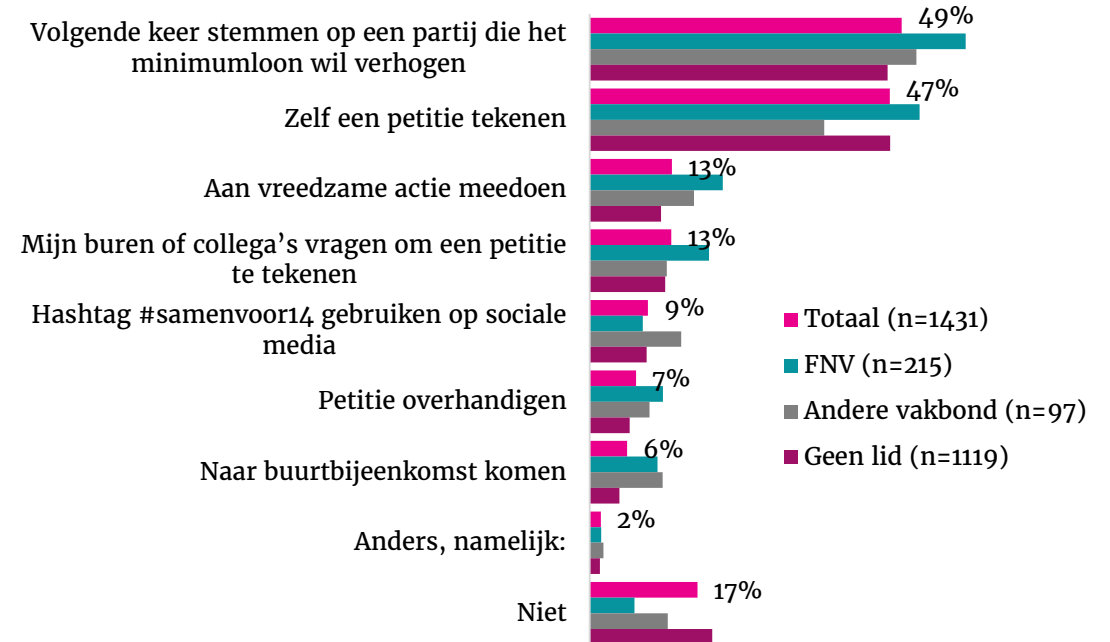
* CDA, D66, de hoogste 2 en laagste weergegeven.

HOGE ACTIEBEREIDHEID

Aan alle ondervraagden die vinden dat het minimumloon verhoogd moet worden, is gevraagd op welke manier hij/zij de campagne zou willen steunen. Bijna de helft hiervan geeft aan de volgende keer te stemmen op een partij die het minimumloon wil verhogen en ook zelf een petitie te zullen tekenen. Eén op de zes gaf aan niets te willen doen om de campagne te steunen.

Echt actie wil men echter niet ondernemen, zelfs niet onder de FNV-leden: maar één op de vijf FNV-leden geeft aan mee te willen doen aan een vreedzame actie. Eenzelfde deel geeft aan de campagne te willen steunen door aan burens of collega's te vragen een petitie te tekenen.

Op wat voor manier zou je in actie willen komen?

TOT SLOT

Deelnemers hebben de mogelijkheid gekregen om aan het eind nog een toelichting te geven. Een selectie van de toelichtingen staat hieronder.

Veel respondenten geven aan achter een verhoging van het minimumloon te staan. Echter raadt een deel van deze mensen wel aan om deze eis gefaseerd door te voeren. Een genoemde reden voor deze tussenstap is de weerstand die de eis kan opleveren.

- *“Als het inkomen van deze groep echt met 20% is gedaald, lijkt het me een zeer goed plan om actie te ondernemen.”*
- *“Blijven volhouden. Goed bezig!”*
- *“Het minimumloon voor jongeren mag volgens mij ook wel wat omhoog, soms doen zij hetzelfde werk maar krijgen veel minder betaald.”*
- *“Ik denk dat het minimumloon verhoogd moet worden, alleen moeten bedrijven er natuurlijk niet aan kapot gaan.”*
- *“Ik heb nog niets gezien van deze campagne, maar zal het zeker steunen als het langskomt op social media of andere plekken.”*
- *“Ik vind het nobel om te streven naar veranderingen, omdat de wereld tegenwoordig ook snel aan het veranderen is! Stagnatie of stilstaan is in deze maatschappij dan een achteruitgang en daarom draag ik deze campagne een warm hart toe!”*
- *“In stapjes lijkt mij een beter plan. Dan ondervindt de FNV misschien wat minder weerstand.”*
- *“Prima actie, maar doe een tussenstap. Bijvoorbeeld eerst 12 euro. Anders wordt 't weer onhaalbaar door tegenstand. Daarna naar 14 euro.”*
- *“Zorgen dat de lonen hoger worden. Want op de manier hoe de elite nu te werk gaat is het logisch dat er meer mensen met schulden te maken krijgen.”*

Sommige respondenten geven wel een kritische noot. Men noemt bijvoorbeeld de potentiële gevolgen voor de werkgelegenheid, maar ook dat de eis meer realistisch moet zijn.

- *“Ja, onverstandig. Heel veel salarissen moeten dan omhoog, dit kost werkgelegenheid. Er zullen nog meer jongeren ingezet worden en ontslagen als ze het minimum loon gaan krijgen.”*
- *“Maak je eis wat meer realistisch, rekening houdend met de verhouding tussen het bedrag van de lonen die bijvoorbeeld zeer zwaar zijn (zowel fysiek als mentaal/door studie) en de gewenste minimumlonen.”*
- *“Niet alleen op minima richten. Zorg juist voor ontwikkeling en zelf ontplooiën van mensen zodat ze zelf zorgen voor meer loon. Geen slachtofferrol creëren die er niet is.”*
- *“Niet nodig, hoger opgeleiden verdienen nu eenmaal meer. Dat is niet meer dan eerlijk.”*
- *“Verhoging minimumloon moet ook gevolgen hebben voor de lonen die dan vlak boven het minimum liggen. Anders heb ik jaren voor niks gewerkt aan mijn carrière.”*
- *“Werken moet beloond worden: werkende mensen moeten zonder administratieve, onhandige toeslagen fatsoenlijk rond kunnen komen. Minimumlonen in heel Europa wel acuut harmoniseren.”*
- *“Ze moeten eens niet zo drammen en gelijk het onderste uit de kan willen, kleine stapjes zijn ook stapjes.”*

STEEKPROEF & VERANTWOORDING

VERANTWOORDING

Het onderzoek is middels een online vragenlijst uitgevoerd. Via een access panel is een sample samengesteld van representatief Nederland (NL) op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau. De resultaten zijn gewogen om deze representatief te maken voor kiesgerechtigd Nederland. De factoren waarop gecorrigeerd is zijn:

- Geslacht
- Leeftijd
- Opleidingsniveau

Gemiddelde invulduur: 3 minuten en 59 seconden.
Veldwerkperiode: 29 mei t/m 4 juni 2019.

Leeftijd	Gewogen	Ongewogen
18 tot en met 29 jaar	19%	18%
30 tot en met 44 jaar	24%	25%
45 tot en met 59 jaar	28%	29%
Ouder dan 60 jaar	29%	29%
Totaal	2012	2012

Man
50% (gewogen) /
50% (ongewogen)

Vrouw
50% (gewogen) /
50% (ongewogen)

Lid
14%

Niet-lid
86%

Opleidingsniveau	Gewogen	Ongewogen
Laag (basisonderwijs, LBO, VBO, MAVO, VMBO)	23%	21%
Gemiddeld (MBO, HAVO, VWO)	48%	49%
Hoog (HBO, WO of postdoctoraal)	29%	30%
Anders / weet ik niet / zeg ik liever niet	0%	0%
Totaal	2012	2012